עבודת ישראל — לשבועות

בחודש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני בחודש השלישי היינו בהתחדשות שמקודם הוציא אותם מכור הברזל ממצרים ואכלו העוגות שהוציאו ממצרים וטעמו בהם טעם מן ואחר כך עלו למעלה יותר והוריד להם הקב"ה לחם מן השמים ובשר מן השמים וזהו התחדשות השלישי שבאו למעלה יותר וקרבו לפני הר סיני לקבל התורה הקדושה וזה החודש הוא מזל תאומים שמורה שהקב"ה עם עושי רצונו הם כתאומים כביכול וכמ"ש המחקרים שהתאומים אם לאחד ח"ו לא טוב גם להשני כן ואם טוב לאחד טוב להשני דבר מזלי' הוא שנבראו בשעה אחת כן הבורא ב"ה כביכול עם עושי רצונו כתאומים ולזה נק' יש"ראל שהוא יש"ר א"ל ששום לאל וגם הוא רא"ש ל"י ולזה קרבו לפני הר סיני בחודש השלישי ונתגלה להם הקב"ה ודיבר עמהם כאיש א"א. לפי שהוא מזל תאומים: עוד בחודש השלישי שניסן הוא כנגד אברהם ואייר כנגד יצחק: וסיון כנגד יעקב:

ביום הזה באו מדבר סיני ופירש"י לא היה צריך לכתוב ביום הזה אלא שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאילו היום נתנם נראה לרמוז בדברי קדשו כי באמת בכל שנה ושנה כל ימי עולם נתגלה הדבר ההוא שהיה בימים ההם כגון בימי פסח שיצאו ממצרים. גם בכל שנה יש נפשו' מישראל שיוצאים ממצרים וגם בחודש הזה כיון שקרבו לפני הר סיני נתגל' ג"כ שיוכלו לקרב א"ע להקב"ה ולקבל התורה ולקרב עצמן לפני הר סיני סינ"י מלשון שנאה שישנא לכל דבר רע כמ"ש חז"ל סיני שבו ירדה שנאה לעכומ"ז ר"ל למעשה עכומ"ז. ולזה צריך כל אדם כשבא ר"ח סיון עד חג השבועות לקרות באותו עסק התורה ולהמשיך לו זה הקדושה שנתגלה ביום זה וזהו שפירש"י שיהיו דברי תורה חדשי' עליך כאלו היום נתנם דהיינו שבאמת נתגלה כל דבר בעתו כמ"ש: באו מדבר סיני ר"ל שעשאו עצמ' כמדבר הזה שהוא רק ואין בו שום דבר טוב גם הם חשבו עצמם כמדבר שלא התחילו בעבודת ה' כלל:

ויסעו מרפידים וגו' ויחן שם ישראל נגד ההר ופירש"י ויחן כאיש אחד בלב אחד דהיינו לאביהם שבשמים נגד ההר למזרחו של ההר כ"מ שנא' נגד אינו אלא פנים למזרח נראה לפרש ע"ד שפירשתי במקום אחר מה דאיתא בגמ' אין לשון אלא במים שלנו ותוכן הדברים שלנ"ו הוא שם הקדוש נג"ד יכ"ש שפירושו של זה השם הוא נג"די כ'בוד ש'מים וזהו שלנ"ו שהקב"ה הוא שלנו ומייחד שמו על עמו ישראל וזהו שפירש"י נגד למזר"חו של ההר ר"ל מלשון ויזרח השמש שחנו נגד זריחת הקדושה של הקב"ה ומזר"ח הוא אותיו' מחזר כמשל הלבנה שהיא כדור שחור ואין לה רק מה שמקבל' מהשמש וזה האור שמקבל' מהשמש היא מחזר' ומאירה לכל העולם. כך צריך אדם להתנהג כשבא לו זריחת אור ושכל מהקב"ה הוא צריך להחזיר זה ולעבוד בזה השכל להקב"ה: ומשה עלה אל האלהים כי מחמת שכל ישראל הכינו עצמן לקדושת ה' ופרוש לפי דורו ולכך היה יכול לעלות למעלה אל האלהים. ורש"י פי' שכל עליותיו בהשכמה היו. נראה שרש"י בא ללמדינו איך היה משה עולה לשמים כי בודאי ברגלי בשר לבד לא היה יכול לעלו' לשמים. ולכך פירש"י כל עליותיו בהשכמה היו דהיינו שהשכי' שכלו להקב"ה ובזה נשאו לבו ועלה לה' וכמו שפירש"י ע"פ וישא יעקב את רגליו שנשאו לבו ללכת. וזהו השכים ונפל פסוק בתוך פיו הרי זה נבואה קטנה ולא אמרו הניעור משנתו ואמרו השכים דווקא דהיינו ג"כ כנ"ל שהשכי' שכלו להקב"ה. וכשהוא הקריב א"ע לה' אז ויקרא אליו ה' מן ההר לאמר כה תאמר לבית יעקב. ר"ל באותה קדושה עצמה ששמעת. ותגיד לבית ישראל. ר"ל שיקשור בידו את ישראל להקב"ה:

ועתה אם שמוע תשמעו בקולי והייתם לי סגולה מכל העמים כי לי כל הארץ. הנה אמרו חז"ל אין ועתה אלא ל' תשובה. כי היצה"ר בא לאדם ואומר לו היאך אתה יכול לעשות תשובה הלא אתה מלא פשעים. ובוודאי אין האמת כך כי האדם הרוצה לעשות תשובה באמת צריך לומר אמת שאני מלא פשעים ומה שעבר עבר ומעתה אני רוצ' לעשות תשובה לשוב לה' בכל לבבי ולזה אמרו חז"ל ועתה הוא לשון תשובה: אם שמוע תשמעו. פירש"י אם תקבלו עליכם לשמוע יערב לכם מכאן ואילך. וזהו תשמעו בקולי כי הקול הוא רחמים פשוטים כי הקול הוא פשוט והדיבור הוא מחלק להקול לכל מה שרוצה לדבר בו ולזה הדיבור הוא קשו' והקול הוא רק רחמים וזהו תשמעו בקולי ויערב לכם מכאן ואילך והייתם לי סגולה מכל העמים. נראה לפרש ע"פ משל למלך שפיזר אבנים טובות ומרגליות יקרות ובוודאי מי יתאוה ביותר אחריהם בודאי הבן מלך שהוא יודע כמה חביבין הן ואין אחר יודע כ"כ. וכך הקב"ה פיזר הני"ק בכל העמי' ובכל הארץ ומי מברר אותן בוודאי בניו עושי רצונו. וזהו והייתם לי סגולה מנל העמי' ר"ל שאתם תבררו סגולת המלכים היינו הני"ק. מכל העמים. מה שהוא מפוזר ומפורד בין העכומ"ז. וזהו כי לי כל הארץ. ר"ל שבכל הארץ יש ני"ק השייכים לי: ושמרתם את בריתי. ר"ל כי יש אנשים שמקוים בכל יום שיזכו לשמור הברית לזה מבשר הקב"ה שתוכלו לשמור אותו: א"י דהברית היא אבר ההשפע' ולכך ההשפעה שהולך מהקב"ה נק' ג"כ ברית וזהו ושמרתם את בריתי שאתם תשמרו כל ההשפעות שבא מאתי שיהא הולך רק אצליכם. וזהו ג"כ פירוש הפ' והקימותי את בריתי אתכם: ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש. נראה לפרש ע"ד ששמעתי שהריב"ש הקדוש אמר כשהגיע ר"ח ניסן שהוא ראש השנה למלכי' והושיב כל מלאך על כנו וכשרא' מלאך אחד שלא ישר בעיניו היה ממנה אחר תחתיו. וזהו פי' הפסוק ואתם תהיו לי ממלכת כהנים ר"ל שאתם תמנו ותמליכו כל המלאכים המשרתים אותי לכל הישר בעיניכם:

ויבא משה ויקרא לזקני ישראל וישם לפניהם. ר"ל כמו שפירשתי למעלה כה תאמר לבני ישראל באותו קדושה עצמה. וזהו וישם לפניהם שהיה משים לפניהם הדברים כי יש בם ממשות וכל העם רואים הקדושה שיש בדברים האלו:

ויאמר ה' אל משה הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך. ר"ל שאדבר עמך בקדושה קטנה כדי שיוכלו כל ישראל להבין מה שאני מדבר עמך:

ויאמר משה אל העם היו נכונים לשלשת ימים אל תגשו אל אשה. דהנה העובד ה' על מנת לקבל פרס נק' במדרגת אשה בחינת מקבל כאשה. אבל העובד לה' כדי לעשות נח"ר להקב"ה ולא לשום תועלת עצמו זה נק' בבחי' זכר. וז"ש מרע"ה אל תגשו אל אשה ר"ל שלא תעבדו את ה' בבחינת אשה ע"מ שתקבלו שכר רק כדי לעשות נח"ר להבורא ב"ה וב"ש:

ויוצא משה את העם לקראת האלהים מן המחנה. דהנה איתא במדרש שביום מתן תורה בקשו להתנמנם בבוקר ושנתם ערבה להם עד שעוררן מש"ר ע"ה לקבל את התורה ע"ש. ואמר הצדיק הגאון מהור"ר לוי יצחק זצ"ל חלילה לחשוב על עם קודש שנפלו בתרדמת העצלות והשינה ביום הנכבד שידעו שיתן הקב"ה את תורתו להם. אלא י"ל דכוונתם הי' לש"ש שמיום שני בסיון שהתחילו לעשות הכנה לקבלת התורה ועבדו בכל כוחם ובמחשבותם הקדושים עד שנפל עליהם ליאות ועייפות והיו מתייראים פן לא יוכלו לקבל את התורה במחשבה צלולה כראוי. ע"כ נתנו שינה לעיניהם ולעפעפם תנומה בכדי שיתחדשו מוחותיהם ויתחזקו עשתונותיהם בבהירות לקבלת תורה הקדושה עכ"ל. והנה מפשוטו של מקרא דכתיב ויוצא משה את העם וכ"מ דכתיב עם הם פשוטי בני אדם כנודע. ולכן ניחא לומר עליהם שהיו ישנים ונרדמים עד שהקיצן משה ויוצא אותם לקראת האלהים. ואף גם לפי מה שאמר החסיד הנ"ל דכוונתם היה לש"ש. מ"מ מוכרע שלא היו אותם האנשים במדרגה גדולה כי מי שנכון לבו בטוח בה' אינו צריך להכנה ומתחזק בבטחונו להלוך אל ה' ולעבודתו ומן השמים ירחמו לחזק מוחו ולתת לו בהירות אמנם מי שאינו דבוק בבוראו בדביקות כראוי אינו בוטח בו כראוי ומתנהג ע"פ דרך הטבע ושומר מוחותיו ומחשבתו וישן בשעת שינה וכן שאר ענינים הגם שגם זה לש"ש מ"מ אינו במדרגה גדולה כמשליך על ה' יהבו ואינו משגיח ע"ע לשמור נפשו עפ"י דרך הטבע. והנה ידוע כי כל מה שהאדם מחשב ומדבר ועושה למטה. מעורר מדה כזאת למעלה ולכן כתיב ויוצא משה את העם דייקא שהיו במדרגה קטנה ובקשו לשמור מוחותם עפ"י דרך הטבע ושינה והקיצן משה והוציאן לקראת האלהים כי אלהי"ם גימ' הטב"ע כי ע"י דרך הטבע שדרכו בו נתעורר שם אלהים וזה ויתיצבו בתחתית ההר במדרגה קטנה:

בפרשת אמור וספרתם לכם וגו' עד תספרו חמשים יום. והנה על לשון חמשים יום כתב רש"י שהוא מקרא מסורס וה"פ עד חמשים יום שהוא יום חמשי' ולא עד בכלל תספרו ע"ש. ואפשר לומר כי מבשרי אחזה אלוה כמו שקובעים זמן חתונה ביום שנדברו והותנו התנאים ואם הכלה חביבה על החתן וכן החתן על הכלה הם סופרים ומחשבים יום יום מתי יגיע עת דודים להתעלס באהבים ויקוו וייחלו לעת כי בא מועד ואז מדרך לחשוב ג"כ היום המוגבל אשר בו בעצמו יהיה שמחת הנשואין כיון שהם מצפים ומחכים עת שמחתם בחצי היום או בערב כי אז יהי' עיקר השמחה. ובכן ניחא שהתורה הקדושה רמזה לנו בחיבת הקודש שבינינו הגם שאנו מונין שבעה שבועות בסוד טהרת האשה לבעלה כנודע מזוה"ק עיקר הספירה והתוחלת היום ליום החמישי' והו' יום שמחת הנשואין והיחוד. ולזה אמר תספרו חמשים יום כי אין הענין נגמר רק בקדושת כתר שאנו ממשיכים מעולם הדיקנא עפ"י קדושת הלילה בתורה כנודע. ואמרו חז"ל כי במ"ת הקב"ה נדמה כזקן מחמת שבזה היום מתיחדים העולמות ונמשך הכתר מהדיקנא לחי עולמים כנודע. פי' כיון שבנ"י מתקדשים ומתטהרים ברגל כרצונו ית' מתפאר בנו יוצרנו כלומר זה הענין שעלה ברצונו לברוא העולם בשביל בנ"י ובכן נעשה כרצונו שהם עובדים אותו כראוי. ורמז לזה באמרם נתמלא הזקן עובר לפני התיבה. כי מילוי הזקן כשהזקן התחתון מתיחד עם הזקן העליון כנודע לי"ח ואז ב"פ זק"ן גימ' שד"י אשר בו היחוד. וזה עובר לפני תיב"ה כי לפני ת בא"ב הוא אות ש לפני י אות ט לפני ב אות א לפני ה אות ד ואותיות ש' ט' א"ד עולים שד"י שהוא המתיחד עם התיבה היא המל' כנודע: או יאמר כי נתמלא זקן פי' זק"ן במילואו זיי"ן קו"ף נו"ן האותיות האמצעות עולות כ"ב שכנגד כ"ב אתוון דאורייתא הניתנת ביום זה והם בגימט' חט"ה שהיו מקריבין שתי לחם ממנה. וסוף אותיות המילוי נפ"ן עולים ק"פ כמו שמות ע"ב ס"ג מ"ה שהם יורדים ומתיחדים עם התיבה המל' הוא ב"ן כנודע:

ממושבותיכם תביאו לחם תנופה. רש"י פי' בפ' והניף כל תנופה מוליך ומביא מעלה ומוריד ע"ש. ידוע מזוה"ק פ' בלק שכתב שם בשם הינוקא צירוף תנופה תנ"ו פ"ה ע"ש. ולפ"ד כל ענין התנופה להראות כי מלא כל הארץ כבודו ולית אחר פנוי מיניה. וזה ת"נו פ"ה ופ"ה כלומר כל מקום שאתה פונה הנך לפני אלהי האלהים ואדוני האדונים:

ברמב"ם פ"ח מהל' תמידין ומוספין כתב שתי הלחם אינן באין אלא מן החדש לא מצא חדש יביא מן העליי' דהיינו שבדיעבד כשר מן הישן. והקשה שם הלח"מ מ"ש לגבי עומר דלא כתב האי שריותא דבדיעבד כמ"ש לענין שתי לחם דחד דינא אית להו לפי הנראה עפ"י תנא דברייתא ע"ש. והנה י"ל עפ"י מה שנקדים בשם ספר הקנה שכת' שכל הלכה צריכה להיות מובנת ומובחרת מתתא לעילא עד סופא דכל דרגין וכן היו החכמים הראשונים יסדו כל ההלכות וטעמן ונימוקן עד רישא דכולא ע"ש. ולכן הגם שלפעמים ההלכה שפסק איזה פוסק אם אינה מבוררת לנו כראוי עפ"י הדין יש לנו להצדיק אותו כי מסתמ' טעמ' אחרינא אית בגווי' והוא הבין יותר ממנו שורש של ההלכה ולכן פסק כה"ג בהלכותיו: ואפשר לומר בנדון דידן כי העומר בא מן השעורים שהוא לשון שעור ומדה וקצבה והם סוד הגבורו' שצריך להתגבר ולטהר עצמו בימי הספירה. וצ"ל גבורו' מן החדש ואם לא מצאו מן החדש מה לנו לעורר גבורות ישנים ח"ו משנים קדמוניות. ולכן השמיט הרמב"ם ברוח קדשו דין זה לענין עומר משא"כ בשתי הלחם שהם באים מן החטה סוד החסדים כי חטה בגימ' כ"ב אתוון דאורייתא ולהזכיר זכותן של ישראל שקבלו עליהם ביום זה התורה והמצות וצריך לכתחילה להביאו מן החדש כי אשרי למי שמתחדש בכל יום בתורה ובמצות ואם לא מצא ח"ו מן החדש לעורר חסדים חדשים אז מצוה להביא עכ"פ מן הישן ולעורר חסדים עתיקין וזכות ישיני עפר ואבותינו הקדושים שיתעוררו רחמי ה' עלינו תמיד. והבן: